

Политика, 19.10.2008.

Србија је раширених руку прихватила капитал и робу бивших југословенских република не зато што живи на крилима југоносталгије, већ зато што је у отварању тржишта препознала свој интерес. Међутим, њене инвестиције у суседству, са ретким изузецима, свODE се на ниво статистичке грешке. Да ли Словенија, Хрватска и Македонија негују економски патриотизам или наши привредници нису довољно агресивни, на снази је тек тихи бојкот новца из Србије. Са друге стране, парола „купујмо домаће“, није могла да се прими на тлу Црне Горе, Босне и Херцеговине и Македоније, јер ове земље увозе највише производа из Србије и трајно су везане за наше тржиште.

Имајући то у виду и поред одлуке влада Црне Горе и Македоније да признају независност Косова, не би требало да се очекује евентуално погоршање економских односа. То се првенствено односи на Црну Гору на чијој трпези се највише налази српске хране и у којој наши бизнисмени лако увећавају свој капитал. У Црну Гору смо у првих седам месеци ове године извезли углавном млечних производа, брашна, минералне воде и лекова у вредности од 947 милиона долара, што је за око 64 одсто више него у истом периоду прошле године. Осим мора и негaдљивости на капитал овдашњих бизнисмена, судећи по подацима Привредне коморе Србије, Црна Гора нема много тога да нам понуди. Из ње увозимо тек 142 милиона долара. Реч је о лигниту, дрвету, вину, пиву. Зато Србија у овој робној размени бележи позитиван салдо од око 805 милиона долара.

Робна размена Србије са бившим југословенским републикама јануар-август 2008.

Србија	ИЗВОЗИ	УВОЗИ	САЛДО
Црна Гора	947 милиона \$	142 милиона \$	805 милиона \$
БиХ	913 милиона \$	433 милиона \$	480 милиона \$
Словенија	368 милиона \$	432 милиона \$	- 64 милиона \$
Македонија	345 милиона \$	261 милиона \$	84 милиона \$
Хрватска	303 милиона \$	378 милиона \$	- 75 милиона \$
УКУПНО	2,87 милијарда \$	1,64 милијарда \$	1,22 милијарда \$

Извор: Привредна комора Србије

Домаћи инвеститори, такође, глатко освајају црногорско тржиште. У Подгорици однедавно послује трговински центар „Делта сити“, у који је уложено 60 милиона евра. Компанија „Делта“, како је на отварању шопинг-мола, рекао њен власник Мирослав Мишковић, укупно је инвестирала 172 милиона евра у Црну Гору и запослила близу 2.000 радника. На суседном тржишту је присутна кроз ланац супермаркета, осигуравајућу кућу

Пише: Маријана Авакумовић
недеља, 19 октобар 2008 19:36

„Делта Ђенерали” и телекомуникациону компанију „Мтел”, у којој власнички удео дели са српским „Телекомом”. Мишковић се ту, међутим, не зауставља. Осим пољопривреде, интересантно му је и улагање у туризам. Баш као и Филипу Цептеру, који намерава да се упусти у трку за куповину Института „Др Симо Милошевић” у Игалу, од кога би да направи савремено лечилиште и туристички центар. Када се подвуче црта, досадашње српске инвестиције износе 280 милиона евра, док црногорских улагања код нас нема у евиденцији Привредне коморе Србије.

Судити по укупном износу инвестиција, Босна и Херцеговина, или бар њен део, такође је српски капитал прихватила обрчке.

Инвестиције

Словенија у Србији	1,2 милијарде €
Србија у Словенији	280 милиона €
Хрватска у Србији	380 милиона €
Србија у Хрватској	20 милиона €
Босна у Србији	30 милиона €
Србија у Босни	770 милиона €
Црна Гора у Србији	нема инвестиција
Србија у Црној Гори	280 милиона €
Македонија у Србији	28 милиона €
Србија у Македонији	600.000 €

Ни Македонци не могу без српског „смедеревца”, јунеће шницле и још много тога, па нас издашно и плаћају, али зато не воле да им се српски капиталисти шире унаоколо. Сарадња јесте прилично скромна, признаје Дејан Јововић, саветник за регионалну сарадњу у Привредној комори Србије. Ту констатацију потврђује чињеницом да су наше фирме у Македонији инвестирале тек око 28 милиона евра и то махом у куповину бивших представништва.

Ни Македонци се не могу похвалити завидним резултатима у Србији. Они су код нас уложили тек 600.000 евра. У целој причи око натегнутих српско-македонских инвестиција, својеврстан парадокс изазива управо податак да Србија са Македонијом има суфицит у робној размени од око 84 милиона долара, која на тај начин представља битног економског партнера за Србију.

У ову државу смо извезли 345 милиона долара, што је за 28 процената више у односу на исти период минуле године. Нажалост, нису само односи са Македонијом обојени парадоксима и тихим бојкотом. Без обзира на то што Словенци упорно тврде да је њихово тржиште слободно и да за све важе исти условитек ове године две српске компаније су успеле да одшкрину врата те земље, захваљујући којима Србија књижи 280 милиона евра инвестиција.

Српске легуре алуминијума, производи црне металургије и уље соје, ако је за утеху, далеко лакше се пробијају до словеначких потрошача него наши бизнисмени. Наш извоз се мери сумом од 368 милиона долара. И на овом пољу словеначка роба ипак има бољу прођу код нас, да ли због агресивнијег наступа или зато што не можемо да живимо без „Кркиних” лекова, „Горењевих” машина за веш, аутомобилских гума и новинске хартије, тек статистика говори да увозимо робу у вредности од 432 милиона долара. Чак и у робној размени Србија је на губитку – 64 милиона долара.

Према мишљењу Дејана Јововића, непостојање споразума о слободној трговини кључни је разлог што промет робе и ниво инвестиција нису онакви какви бисмо желели да буду. Он подсећа да је тај документ својевремено био парафиран, али га је наша држава повукла због лошег односа словеначке државе према нашим инвеститорима. Тиме нам је, каже, прилично ограничен продор на то тржиште.

Ако је тако, онда би требало са Хрватском, чланицом Цефте, да тргујемо на велико. То ипак не чинимо. Управо у робној размени са овом земљом бележимо највеће губитке, међу потписницама споразума о слободном промету робе, услуга. Негативни салдо достиже 75 милиона долара. На тамошње тржиште пласирамо шећерну репу, етилен, производе црне металургије у вредности од 303 милиона долара, а од њих увозимо уље лана, ђубриво, цемент, што укупно износи 378 милиона долара.

Затвореност овог тржишта видљива је на сваком кораку. Иако тамошњи званичници уверавају да на њиховом тржишту нема правних препрека за иностране компаније, па тиме ни за фирме из Србије, у тој комуникацији нешто не штима. Жељко Митровић, власник „Пинк медија групе“ недавно је узбуркао јавност када је најавио да ће Хрватску обојити у ружичасто. У тамошњим медијима осванула је вест да је српски медијски магнат купио хрватску ТВ станицу „Нет“ за 2,5 милиона евра. Убрзо је уследио деманти из Београда, са образложењем да јесамопреговарано о томе. Да „Свислајон“, Родољуба Драшковића није пре три месеца за 20 милиона евра пазарио фабрику за прераду воћа и поврћа и производњу бисквита „Еврофуд“ из Сиска, наше инвестиције у Хрватској би биле равне нули.

Али, зато су се њихове фирме одавно одомаћиле код нас. Први продор на српско тржиште направио је „Агрокор“ куповином фабрика „Фриком“ и „Дијамант“, да би касније отворио хипермаркете „Идеа“. „Нексе група“ из Нашица пазарила је фирму „Јелен До“ и тако редом, хрватске инвестиције су догурале до 380 милиона евра